

КОНСТРУКТИВНИЙ ПІДХІД ДО ОСОБИСТІСНО- ПРОФЕСІЙНОГО РОВИТКУ ФАХІВЦІВ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

*Єршова Н.Ю., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

В сучасному світі можливості самореалізації людини в транснаціональному просторі визначаються рівнем компетентності, що потребує модернізації системи підготовки профільних фахівців у системі вищої освіти.

Компетентнісний підхід, як цілком виправдана прагматична реакція на конкретне соціальне замовлення, передбачає передусім розробку системи забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців, що відповідає потребам сучасного ринку праці. Сьогодні в Україні компетентнісний підхід також визнано одним із напрямів модернізації освіти. Ці питання є ключовими в нормативних документах у галузі розвитку національної освіти.

Бухгалтерський облік є досягненням самої людини і формується під впливом її знань, умінь, навичок і суджень в області теорії і практики обліку. Бухгалтерський облік в сучасному світі вже давно став не просто вмінням правильно працювати з цифрами. Тепер – це переплетення знань з різних сфер діяльності (в тому числі аналізу, юриспруденції та інформаційних технологій), які досвідчений і далекоглядний бухгалтер прагне засвоїти якомога швидше.

Сьогодні відбуваються динамічні зміни у вимогах до професійних компетентностей сучасних фахівців з бухгалтерського обліку, основними з яких стають: здатність швидко навчатися, вміння миттєво пристосовуватися до нових умов, мотивація досягнень; стратегічне бачення; налагодження зв'язків з професійними консультантами і вміння аргументувати свою позицію із посиланням на точну норму Закону.

В системі університетської освіти України підготовка фахівців з бухгалтерського обліку здійснюється з позицій того, що професійна компетентність розуміється як інтегрована якість

особистості майбутнього фахівця. Тому, підготовка майбутніх фахівців заснована на викладанні не тільки облікових, але й обліково-аналітичних дисциплін, дисциплін з права, психології, стратегічного управління, інформаційних технологій та інформаційної безпеки.

Професійна компетентність фахівців з бухгалтерського обліку, з нашого погляду, може визначатися як через категорію «діяльність», так і через категорію «суб'єкт діяльності». Професійна компетентність є сутнісною характеристикою діяльності і відображає її відповідність певній системі вимог. Такими вимогами є конкретне соціальне замовлення. При цьому «суб'єкт діяльності» повинен прагнути до особистісно-професійного розвитку. Для цього важливими є якості особистості, які характеризують: ставлення до роботи (працьовитість, уважність, творчий підхід); загальний стиль поведінки і діяльності (старанність, авторитетність, активність і енергійність); розумові здатності (гнучкість, прозорливість, далекоглядність; адміністративно-організаторські уміння (створення трудової атмосфери, вміння керувати людьми, переконувати їх); відношення до людей (чесність, неупередженість, вихованість); відношення до себе (вимогливість, скромність, впевненість, самовдосконалення).

Процес оволодіння професійними компетенціями при цьому не є адитивним в тому сенсі, що спочатку формуються одні її складові, а потім інші. Діяльність як би «закладається» цілком, але в нерозвиненій формі.

Виходячи з вимог до професійної компетентності, нами сформовані наступні компоненти професійної компетентності фахівців з бухгалтерського обліку: мотиваційно-вольовий, функціональність, комунікативні та рефлексивний.

Мотиваційно-ціннісний компонент, який включає в себе мотиви, цілі, потреби, ціннісні установки; активність, наполегливість при виконанні складних завдань, цілеспрямованість.

Функціональний (когнітивний) компонент, в якому переломлюються первинні значення професійної компетентності як «обізнаність», «знання, досвід» та ін., і який представляє собою

систему сформованих знань з урахуванням їх глибини, об'єму, стилю мислення, норми етики, соціальної функції бухгалтера. В основі професійної підготовки бухгалтера лежить оволодіння функціональними професійними знаннями, а саме теоретико-методологічні знання з області гуманітарних, світоглядних, власне професійних наук, універсальний спосіб пізнання і практичної діяльності. Цей компонент функціонує у вигляді способів діяльності, необхідних майбутньому бухгалтеру для проектування технології бухгалтерського обліку, аналізу в економічній діяльності, конструювання логіки бухгалтерського процесу, що в цілому сприяє підвищенню самоосвіти і професіоналізму майбутнього фахівця з бухгалтерського обліку.

Поведінково-діяльнісний компонент професійної компетентності включає вміння ясно і чітко викладати власну думку, переконувати, аргументувати, будувати докази, аналізувати, висловлювати судження, передавати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки, узгоджувати свої дії з діями колег, вибрати оптимальний стиль спілкування в різних ділових ситуаціях, організувати і підтримувати діалог. Поведінково-діяльнісний компонент формує і комунікативні здібності, які мають прояв у співпраці та колективній економічній діяльності. До них відносяться: здатність розуміти взаємини людей, адекватно сприймати ситуацію спілкування, використовувати досвід інших; здатність розуміти партнерів по спілкуванню, здатність до співпраці; здатність уникати конфліктів в спілкуванні.

Одним з важливих складових професійної компетентності фахівців з бухгалтерського обліку є рефлексивний компонент, який є регулятором особистісних досягнень, розуміння власної значущості для інших людей, відповідальності за результати своєї діяльності, пізнання себе і самореалізації в процесі професійної діяльності.

Підготовка фахівців з обліку і оподаткування, їх професійне становлення і професійна компетентність є важливим аспектом педагогічної науки й освітньої практики.